

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gold. 40 kr. za pol leta 1 gold, 70. kr. za četrt leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gol 10 kr., za četrt leta 1 gold. 10 kr.

V Ljubljani 6. novembra 1889.

Obseg: Naznanilo in razglas. — Naznanilo. — Stroji za čiščenje in prebiranje žita. — Razne reči. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo in razglas.**

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične 1. dne januarja 1890. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Kdor želi sprejet biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

1. S spričevalom, da se je pri kakem kovaĉu izuĉil za kovaškega pomoĉnika;
2. z domovinskim listom;
3. s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
4. da zna brati in pisati slovenski.

Ubožni uĉenci morejo tudi dobiti štipendijo po 60. oziroma 50 forintov.

Prosilci za štipendije imajo predložit:

1. ubožni list,
2. spričevalo o poštenem vedenji, in
3. potrdilo, da so delali uže dve leti za kovaške pomoĉnike. Prošnje z le temi spričevali imajo poslati vsaj do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca junija 1890. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po postavi iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihĉe brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplaĉen, vsak uĉenec si ima za šolski ĉas skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo uĉenci za majhno plaĉo v šolski hiši.

Uĉenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim zaĉetkom v podkovski šoli na spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo v podkovstvu izuĉenih kovaĉev in zdravnikov kopitnih boleznih, pa tudi premalo izurjenih oglednikov živinskih in mesevnih, zato je naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovaĉa in živinskega in mesovnega oglednika.

Janez Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
zaĉasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer: 27. decembra skušnja iz podkovstva za kovaĉe, kateri niso obiskavali podkovske šole. 28. decembra pa za uĉence podkovske šole iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovaĉi, kateri se hoĉejo podvreĉi tej skušnji, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do 15. dne decembra t. l.

Vodstvo podkovske šole v Ljubljani
dne 1. novembra 1889.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

Stroji za čiščenje in prebiranje žita.

Mnogokrat smo v tem listu uže poudarjali, da neuspešnemu kmetovanju niso vzrok le neugodne časovne razmere in slabo vreme, ampak tudi malomarnost gospodarjev. Malomarnost imenujemo tudi setev slabega žitnega semena. Res se je v tem uže veliko na boljše obrnilo, a

ne še dovolj. Ako hočemo pridelati dosti lepega žita, moramo posejati najlepše semensko žito brez najmanjšega plevelnega zrnja. Iz slabega zrna vzraste medla rastlina, ki ne more obroditi lepega zaroda, in plevelno seme zmanjša pridelek in dobiček, ker pletev zelo podražuje uže tako dovolj

plevelno seme. Kdor nima mnogo polja in dovolj delavnih rok, lahko to naredi ob slabem vremenu po zimi ali pa sploh zvečer, kadar ni drugega važnejšega opravka. Kdor pa rabi mnogo semena, ta si pa uže mora v ta namen omisliti strojev, kakeršnih je sedaj prav

dobrih dobiti. Pa tudi za skupni nakup so ti stroji prav pripravi, ker več posestnikov skupaj laže vzmore kup, in lahko jih rabijo zvrstoma, ne da bi drug drugega kaj mudili. Podružnice naše družbe so to uvidele, zato si je uže večina take stroje omislila, in kmetovalci so nad vse ž njimi zadovoljni.

Današnji članek naj opozarja naše gospodarje v novič na te prekoristne stroje one pa, katerim niso še znani? seznanja ž njimi.

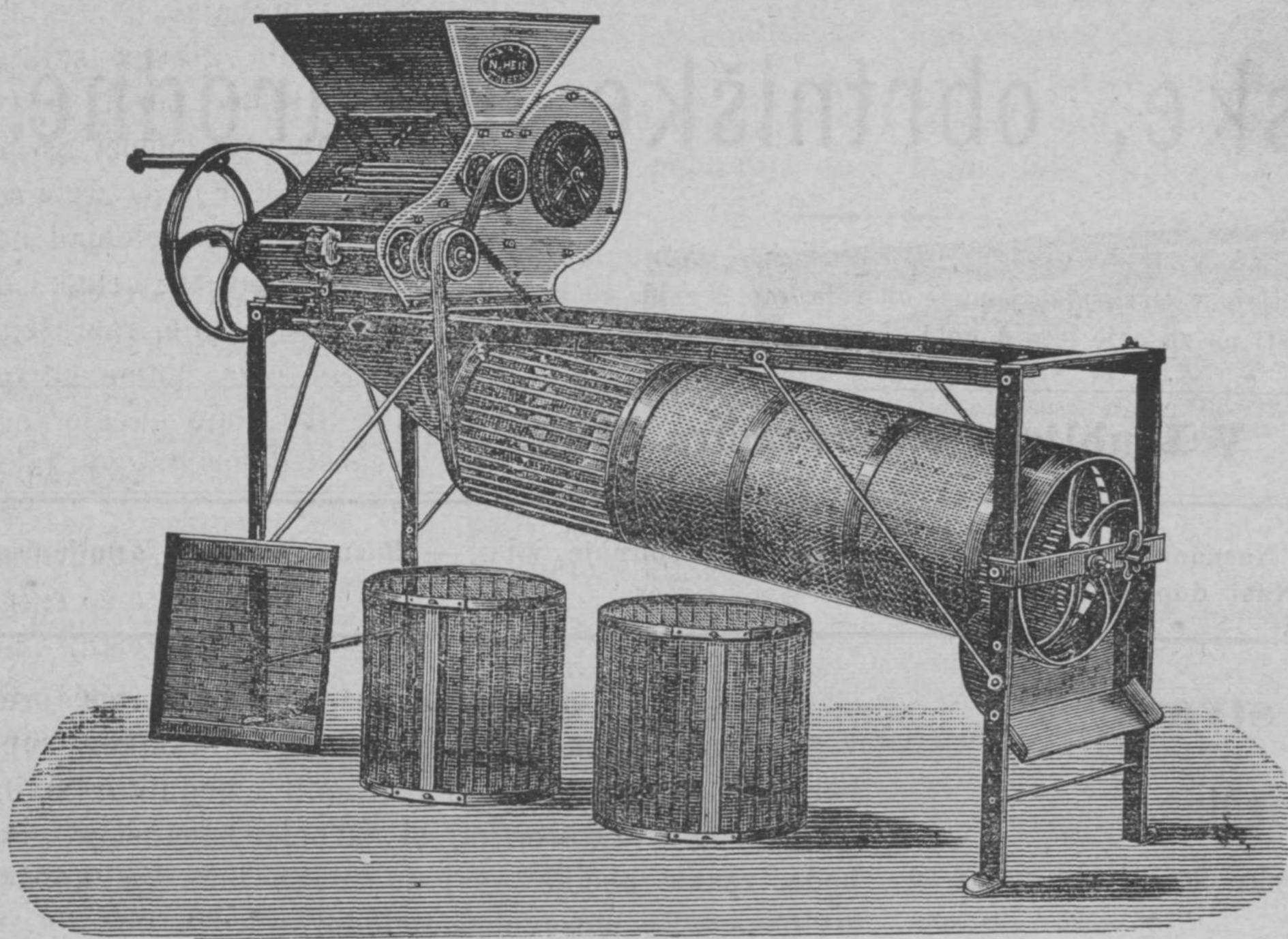
Ti stroji, katere imenujejo žitočistne stroje ali žitne čistilnice ali s francoskim imenom „trijer“, narejeni so tako, da izpihajo iz žita vse pleve ter lahka plevelna in sploh gluha žitna zrna in ločijo potem žito v strta, majhna in dobra zrna.

Navadno so trijerji tako narejeni, da so za čiščenje pšenice in rži ali pa za čiščenje ječmena in ovsa. Z menjavo sit in pločevinastih valjarjev rabi pa vsak trijer lahko v različne namene, kakor za ločenje soržice in za čiščenje vsakovrstnega žita.

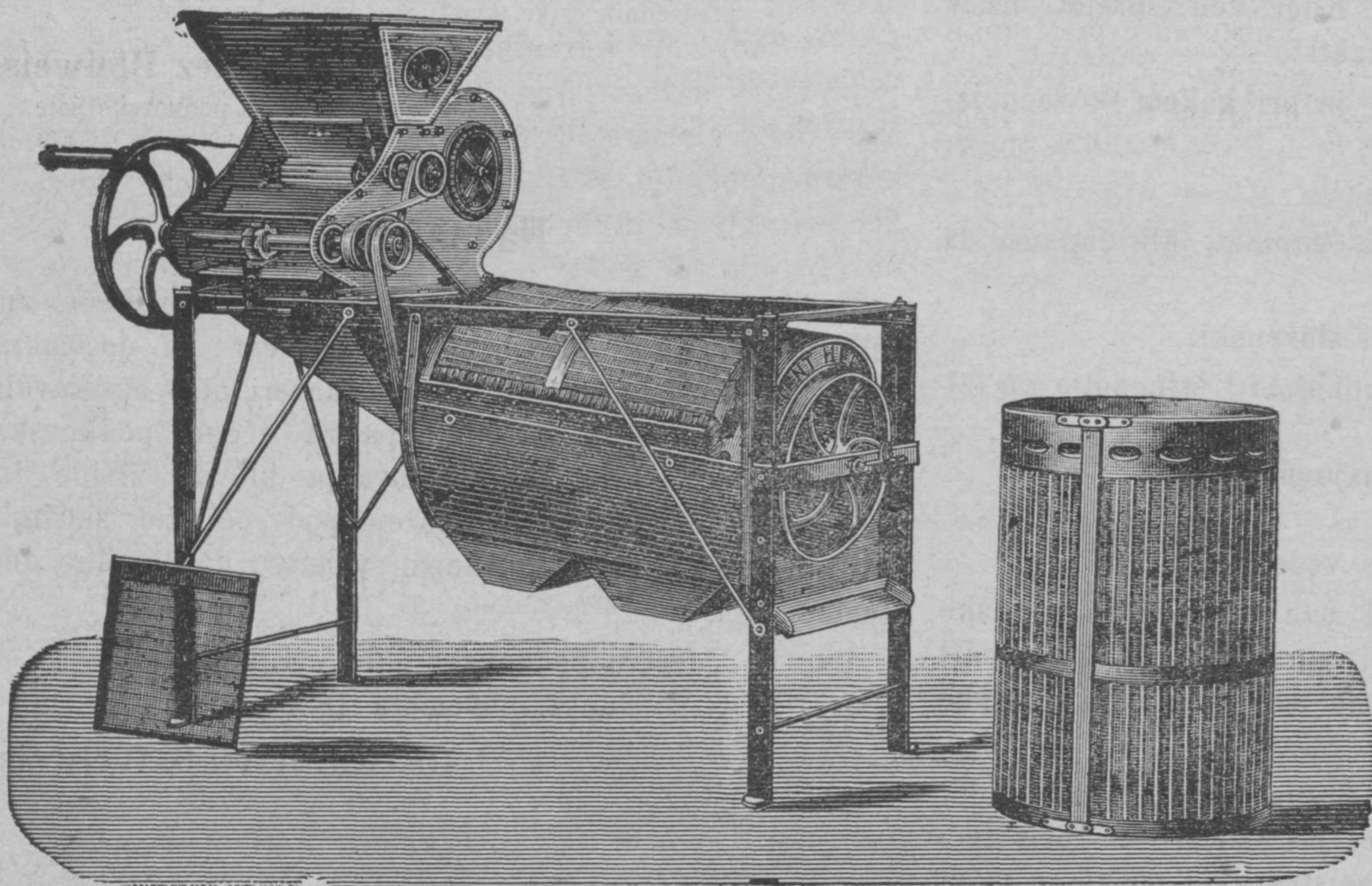
V nastopnih vrstah omenjamo trojih trijerjev, podoba pa kažejo, kakšni so. Podoba 1. kaže navaden trijer za čiščenje rži in pšenice ali ječmena in ovsa. Tako velik trijer, kolikeršni pri nas rabijo ter očistijo v eni uri 8 do 10 mernikov, stoji 95 gld., ako čistijo zra-

ven pšenice in rži tudi ječmen in oves, pa 5% več.

Podoba 2. kaže trijer, ki poleg ponavadnega, uže omenjenega dela tudi prebira seme in loči v najboljše, srednje in slabše blago. Tak stroj stoji 115 gld., če je prirejen za vsa žita, pa 5% več.

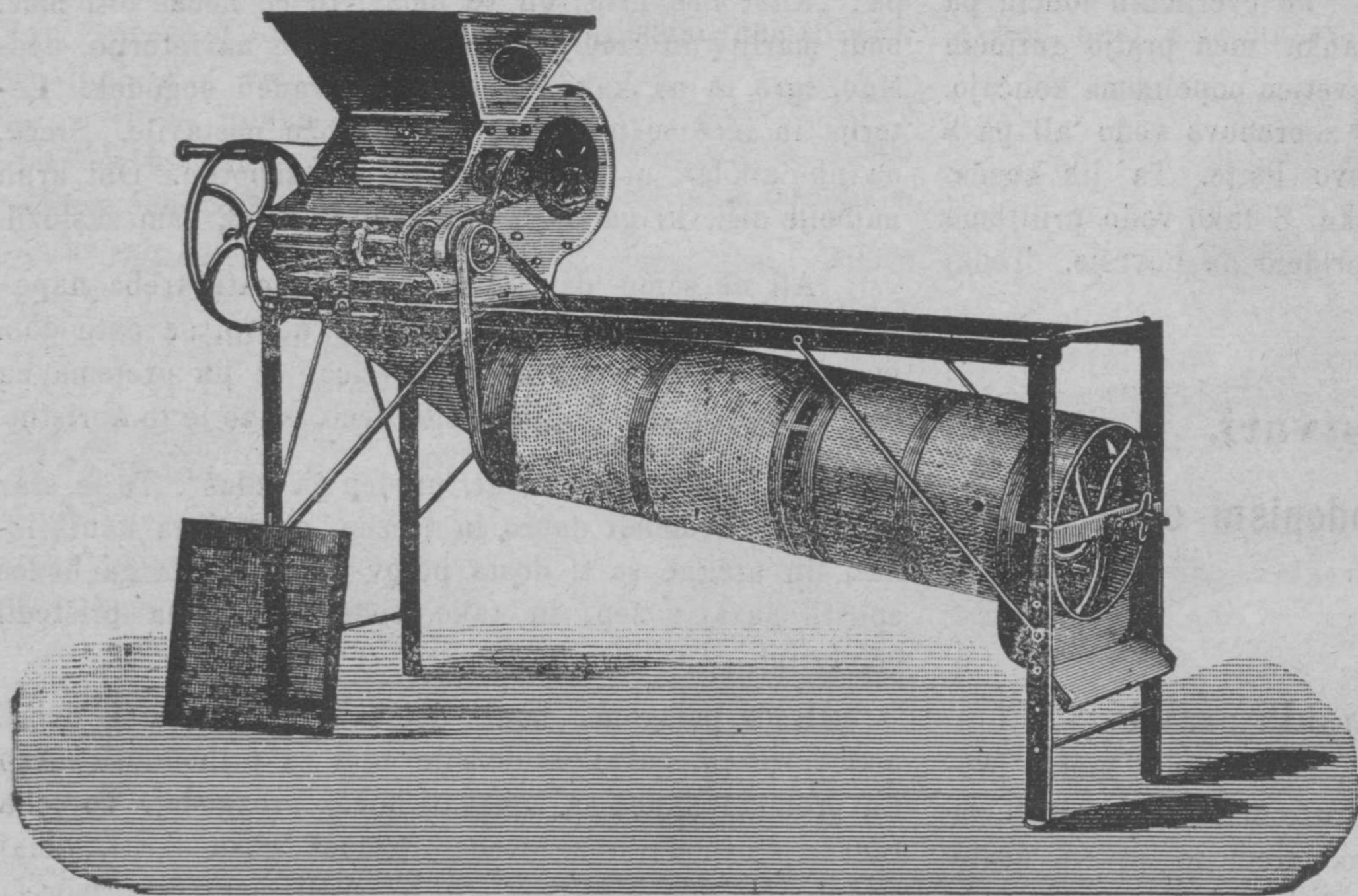
Podoba 1.

Podoba 2.

drago pridelovanje. Vsak gospodar imej v čislih resnično prislovnico: kakeršna setev, taka žetev. Ako treba za dobro žetev dobrega semena, kako ga dobiti. Semensko žito moramo skrbno prebrati, odstraniti vsa slaba in lahka zrna ter tudi strta in pazno odbrati vse

Podoba 3. predočuje trijer, ki ne čisti samo, ampak tudi loči pšenico od rži ali oves od ječmena. Stroj, ki očisti in loči v eni uri preko 5 mernikov, stoji 110 gld.

Podoba 3.

Razen strojev te velikosti dobiti je tudi manjših (katerih pa ne priporočamo) in večih.

Sloveča tvrdka N. Heid v Stockerau-u pri Dunaji prodaja po teh cenah trijerje, ki so dobro in pošteno izdelani. Kdor pa naroči po naši kmetijski družbi, dobi vsak stroj nad 10 gld. ceneje

Razne reči.

* **Kaznovan porednež.** V občini Teplu na Češkem poškodoval je neki fantalin 31 ob cesti stoječih jablan Zlodejca so zasačili, in okrajno sodišče mu je prisodilo 9 mesecev hude ječe, vsak mesec po eden post in povračilo sodnih stroškov.

* **Drago sadje.** Ozkrbnštvo nekega posestva ob Renu prodalo je konci meseca septembra 200 jabolk špalskega drevja za 100 mark, torej jabolko za 50 vinarjev ali 30 kr. našega denarja.

* **Vzgojevanje pritličnih jablan.** Požlahtni dobro ukoreninjene ivančke (ivanovo jabolko) po zimi sedlaje, kolikor le mogoče blizu korenika. Spomladi vsadi ta drevesca v drevesnico, kjer jih vzgajaj dve leti. Jeseni drugega ali pomladi tretjega leta jih pa presadi na stalno mesto. Blizu korenika pa zato cepi ivanovo jablano, da pride požlahtnjeno mesto tudi v zemljo.

* **Kjer kurijo s premogom,** nabere se po zimi toliko žlindre, da ne vedo, kako bi se je iznebili. Žlindra pa je jako dobra za potresanje potov po vrtih. Potresi

je 10 do 15 $\%$ na debelo, le malo napeto, na stran viseče. Potem jo pomoči ter trdno zvaljaj ali poteptaj. Če potrešeš po vrhu še nekoliko peska ali suhe zemlje, strdi se ta zmes zelo in tudi po hudem dežju se lahko po suhem izprehajaš.

* **Da glavna salata ne gre v seme,** poruj jo s koreninami ter položi na pesek v klet. Sicer je pa zrele salate štor tudi dobra zelenjad, dokler je še mlad in mehak. Taki štori se olupijo, razrežejo na kratke kose, potem na vodi z nekoliko soljo kuhajo ter na posled pripravijo kakor šparglji.

* **Poraba sadnih tropin.** Sadne tropine, to so iztisnjeni ostanki pri narejanju mošta, so prav dobra krma živini. Posamezno govedo sme jih dobiti na dan po 6 do 8 kilogramov. Lahko se tudi nasole, v kako posodo dobro natlačijo ter pokrijejo, da ne more

zrak do njih. Tako nasoljene tropine se dolgo časa ohranijo za krmo.

* **Štore in korenine od posekanega drevja** odpravljajo v severni Ameriki s tem, da zvrtajo jeseni v štor 45 $\%$ globoko in nekaj centimetrov široko luknjo, katero napolnijo s 50 gr. solitarja in z vodo. Luknjo dobro zabijejo in spomladi jo odpro. Prilijejo kereznovega olja ter potlej zažgo. Štor zgori brez plamena in ostane le pepel.

* **Kako se krompir, sadje i. t. d. obvaruje gnilobe?** O tem je brati v „Wiener Land. Ztg.“ to le: Prav izdaten in dober pripomoček, s katerim se po kletih in popodih krompir, grozdje, jabolka in hruške obvarujejo gnilobe, je to, da se dotični prostori, predno se sadje potrga in krompir pospravi, nekoliko dni popred dobro z žveplenim parom napolnujejo. V ta namen naj se vse odprtine, luknje in raze dobro zamaše in vsaj s slamo zataknejo, v shrambe pa naj se postavi posoda, v kateri se zažge za 100 kub. metrov prostora 30 do 40 gramov žvepla. Nato naj se tudi vrata skrbno zapro, in prostor naj ostane nekoliko dni zaprt. To delo naj se nekatere kratki ponovi, kadar se krompir dobro osušen pospravi, grozdje na niti narobe povesi, in jabolka in hruške tako na police položijo, da se sad sadu ne dotika. Med enim in drugim žveplanjem naj se pa prostor prezračí. — Če tako ravnamo, gotovo se pospravljenega zdravega krompirja in sadja gniloba ne loti, uže gnili deli krompirja in grozdja se pa posuše; posamezna gnila jabolka in hruške segnijo sicer do konca, a gniloba ne pride na zdravo sadje.